

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра теорії та історії світової літератури
імені професора Валентини Іванівни Фесенко

КУРСОВА РОБОТА

з історії зарубіжної літератури

на тему: «Проблематика роману Оскара Уайльда «Портрет Доріана Грея»»

Студентки 3 курсу групи СОа15-20
напряму підготовки 014.021 Англійська
мова та література
Спеціальності 014 Середня освіта
Тьо Тетяни Станіславівни
Керівник професор, д.філол.н. Шульгун
М. Е.
(Національна шкала) _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ЄКТС _____

Члени комісії

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

м. Київ – 2022 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ І. ПРОБЛЕМАТИКА ЯК АСПЕКТ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ ..	5
1.1 Проблема твора та її актуальність у соціумі.....	5
1.2 Історія виникнення роману Оскара Уайльда "Портрет Доріана Грея".	7
Висновки до розділу І	Error! Bookmark not defined.
РОЗДІЛ ІІ. ПРОБЛЕМИ, ВИСВІТЛЕНІ У ТВОРІ «ПОРТРЕТ ДОРІАНА ГРЕЯ»	11
2.1 Проблема співвідношення мистецтва та моралі;	11
2.2 Проблема краси та її впливу на людей	13
2.3. Проблема розпаду та спотворення душі.	17
Висновки до розділу ІІ	19
ВИСНОВКИ	21
SUMMARY	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	26

ВСТУП

Англійська література зробила величезний внесок у світову культуру. Ця країна породила чималу кількість самобутніх і яскравих письменників. Дев'ятнадцяте століття сприймається, як період розквіту Великобританії і в політиці, і в економіці, і в культурі. На вильоті цього важливого для всіх англійців століття і творив Оскар Уайльд, який став, мабуть, обличчям самого цього періоду, і одним із найвідоміших у всьому світі англійських письменників поряд із Вільямом Шекспіром і Джорджем Орвеллом. Найвідомішим творінням Уайльда, з яким у наші дні й асоціюється цей письменник, є роман "Портрет Доріана Грея".

У творчості О. Уайльда виражені як романтичні традиції першої половини XIX століття, так і реалістичні та модерністські естетичні принципи його другої половини. При цьому, показуючи всю суперечливість своїх суджень, Уайльд виступає проти реалізму в мистецтві. Не мистецтво відображає дійсність, а дійсність відображає мистецтво, вважає Уайльд. Скаржачись на те, що в сучасному мистецтві відбувається "занепад брехні, як мистецтва, як науки, як громадської розваги", Оскар Уайльд стверджує: "Брехня, передача красивих небилиць, - ось справжня мета мистецтва". Найвідоміший його твір - "Портрет Доріана Грея" - найяскравіший зразок інтелектуального роману XIX століття [11].

В даній курсовій роботі буде розглянута проблематика роману «Портрет Доріана Грея» та аналіз думок автора щодо питань, які він висвітлив у своїй творчості.

Питання проблематики роману „Портрет Доріана Грея” О. Уайльда досліджували такі вчені, як Андронік А.А., Аникин А. В., Влащенко Н. О., Корпан Т. О., Міщук В. В., Новик С. М., Соколянський М. Н. та ін. Загальний огляд досліджень, присвячених вивченню даного питання, свідчить про недостатнє висвітлення даної тематики у науковій літературі. [8]

Актуальність даної роботи полягає в тому, що Уайльд у своєму романі дає відповіді на вічні життєві питання. Письменник розкрив у своєму творі

питання, які є актуальними і на сьогоднішній день. Постать Оскара Уайльда та його спадщина досі залишаються предметом аналізу й дослідження.

Мета дослідження: визначити проблеми творі О. Уайльда «Портрет Доріана Грея» та охарактеризувати їх.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання:**

1. Розглянути місце проблематики в художньому творі.
2. Дослідити історію написання роману.
3. Визначити основні проблеми, які окреслив автор у романі.
4. Проаналізувати вказані проблеми, їх сенс та значення .

Під час вирішення даних завдань, були використані **методи:** опису, порівняння, аналіз літератури, аналогія, узагальнення та історичний метод.

Об`єкт дослідження: роман Оскара Уайльда «Портрет Доріана Грея»

Предмет дослідження: проблематика роману «Портрет Доріана Грея»

Структура курсової роботи складається з вступу, двох розділів, висновків, резюме і списку використаної літератури.

РОЗДІЛ І ПРОБЛЕМАТИКА ЯК АСПЕКТ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

1.1 Проблематика твору та її актуальність у соціумі

Проблема (грец. *problema* - завдання, щось, кинуте вперед) - аспект змісту твору, на якому акцентує свою увагу автор. Коло проблем, охоплених авторським інтересом, питань, порушених у творі, становить його проблематику. Розв'язання поставленого у творі художнього завдання - частина творчого процесу письменника, що знаходить своє втілення в проблематиці його твору. Вибір запитань, проблем визначає загалом зміст твору і ракурс їхнього розгляду - письменницький інтерес до тих чи інших явищ дійсності.

Проблемний характер роботи безпосередньо пов'язаний з авторським задумом. Вона може бути відображена "безпосередньо", коли проблеми, що цікавлять автора, з'являються в тексті незалежно від візуального представлення твору. Такою проблемою є протистояння з тоталітаризмом у романі-антиутопії Д. Оруелла "1984", де автор прямо постулює своє ставлення до цієї проблеми у щоденнику головного героя. Відкриті теми найчастіше проявляються в жанрах сатири, наукової фантастики, антиутопії та громадянської лірики. Журналістиці також властива безпосередня проблемність. Автор зазвичай не намагається висловити свою думку прямо, а робить це опосередковано, через візуальне зображення персонажів, предметів і явищ, які привернули його увагу. Автор акцентує увагу на найбільш важливих, з його точки зору, аспектах тематики картини. Цей акцент є проблемою автора.

Ця проблема може бути реалізована на різних рівнях роботи. Найчастіше це проявляється в образі персонажа, в художньому конфлікті.

Крім того, проблема може органічно впливати з теми роботи. Це відбувається в історичній та фентезійно-історичній прозі, де історичні події, спроектовані на тему, можуть визначати проблеми, зображені у творі.

Тема літературного твору залежить від багатьох факторів: історичних подій, сучасних суспільних проблем, "ідеї часу", навіть "літературної моди". Однак, перш за все, вибір тем, які цікавлять автора слова, визначається його світоглядом, його поглядом на ті чи інші явища дійсності. Це відображено в авторських акцентах, які формують тематику твору. Саме тому різні письменники по-різному підходять до одних і тих же тем, і саме тому твори з однаковим сюжетом відрізняються за своєю тематикою. [18]

Проблематичність як ознака творів мистецтва історично виникла порівняно пізно, оскільки є прямим наслідком того, що кожен проблему, тему, явище можна трактувати по-різному. Так, у літературній архаїці, в давнину, коли всі питання були заздалегідь вирішені колективною творчою свідомістю, проблем не існувало. Образ світу, представлений нам у "Епосі героїв", гармонійний і нерухомий. Літературна архаїка розвивалася в рамках легенди, де все відомо і визначено, бо міфологічна свідомість не допускає "різних прочитань". Так само і в народних жанрах, таких як казки, поведінка персонажів визначається сюжетом, ролі героїв є визначеними і статичними.

У середньовічному мистецтві та літературі 17-18 століть індивідуальна творчість була обмежена іншими правилами. Такі літературні твори, написані за певними канонами, жанром, стилем і сюжетом, вже містять певні обмеження тематики, оскільки в межах канону можна було запропонувати нову авторську інтерпретацію вже відомого матеріалу - таке трактування тематики можна спостерігати, наприклад, в літературі класичного періоду. Ці питання не можна назвати самостійними, оскільки коло питань було обмеженим, а їх трактування не допускало відхилень від канонів. [1]

Тематика літературних творів настільки ж різноманітна, як і їхні сюжети. Автори розглядають питання різної спрямованості. Філософські питання про сенс і цінність людського життя, про природу людини, про добро і зло, про те, що таке свобода тощо, завжди викликали інтерес автора. Коло загальнолюдських, "вічних" питань є предметом філософської проблематики,

безумовно, найважливішої в літературі. Багато творів літературної класики тяжіють до неї через відображені в них проблеми.

1.2. Історія виникнення роману Оскара Уайльда “Портрет Доріана Грея”

Роман "Портрет Доріана Грея" мав реальну основу. В Оскара Уайльда в приятелях був художник на ім'я Безіл Ворд. Уайльд, зустрівши одного разу в його майстерні надзвичайно красивого натурника, вигукнув: "як шкода, що і йому не минути старості з усією його потворністю!". На це Безіл відповів, що готовий малювати щороку портрет, щоб закони природи - старіння людини відбивалися на портреті, а не на зовнішності красеня-натурника.

Оскар Уайльд написав "Портрет Доріана Грея" за домовленістю з одним американським журналом, який він написав у рекордно стислі терміни - трохи більше, ніж за два тижні, так як уклав парі, що він зможе створити роман саме в цей термін. [15]

У 1889 році Дж. М. Стоддарт, редактор щомісячного журналу "Lippincott's Monthly Magazine", перебував у Лондоні з метою пошуку оповідань для публікації в журналі. 30 серпня 1889 року Стоддарт обідав з Оскаром Уайльдом, сером Артуром Конан Дойлем і Т. П. Гіллом в готелі "Ленгем" і замовив новели у кожного з письменників. [10] Дойл негайно представив "Знак чотирьох", який був опублікований у лютневому виданні Ліппінкотта 1890 року, але Стоддарт не отримав рукопис Уайльда для "Портрета Доріана Грея" до 7 квітня 1890 року, через сім місяців після того, як замовив у нього роман.

У липні 1889 року Уайльд опублікував "Портрет містера В. Г.", зовсім іншу історію, але таку, що має схожу назву з "Портретом Доріана Грея" і була описана як "попередній начерк деяких його основних тем", включаючи гомосексуалізм.

Літературні достоїнства "Портрета Доріана Грея" вразили Стоддарта, але побоюючись, що історія була непристойною, він видалив близько п'ятисот

слів без відома Уайльд перед публікацією. Серед вилучень перед публікацією були: уривки, що натякають на гомосексуалізм і гомосексуальне бажання; всі посилання на вигадану назву книги "Таємниця Рауля" та її автора, Катуль Сарразін; і всі коханки Грея, Сибіл Вейн і Хетті Мертон. [2]

Він був опублікований повністю у вигляді перших 100 сторінок як в американському, так і в британському виданнях липневого випуску 1890 року, вперше надрукованого 20 червня 1890 року. Пізніше в тому ж році текст був розповсюджений видавництвом Ward, Lock and Company.

Для повнішого роману 1891 року Уайльд зберіг правки Стоддарта і вніс деякі власні, одночасно розширивши текст з тринадцяти до двадцяти розділів і додавши знамениту передмову до книги. Глави 3, 5 і 15-18 є новими, а глава 13 журнального видання була розділена на глави 19 і 20 для роману. Зміни включають зміни в діалогах персонажів, а також додавання передмови, більшої кількості сцен і розділів, і брата Сибіл Вейн, Джеймса Вейна.

Правки були витлумачені як такі, що були зроблені у відповідь на критику, але Уайльд заперечував це на своїх судових процесах 1895 року, лише визнавши, що критик Уолтер Патер, якого Уайльд поважав, написав йому кілька листів, "і внаслідок того, що він сказав, я змінив один уривок", який був "схильний до неправильної конструкції". Ряд редагувань включав затушовування гомоеротичних посилань, щоб спростити моральне послання оповідання. [13] У журнальному виданні (1890) Василь розповідає лорду Генрі, як він "поклоняється" Доріану, і благає його не "забирати єдину людину, яка робить моє життя абсолютно прекрасним для мене". У журнальному виданні Безіл зосереджується на коханні, тоді як у книжковому виданні (1891) він зосереджується на своєму мистецтві, кажучи лорду Генрі: "Єдина людина, яка надає моєму мистецтву чарівності, яким би воно не володіло: моє життя як художника залежить від нього".

Текстуальні доповнення Уайльда стосувалися "наповнення Доріана як персонажа" та деталізації його походження, що зробило його "психологічний крах більш тривалим і переконливим". Введення в оповідання образу

Джеймса Вейна розвиває соціально-економічне тло образу Сібіл Вейн, підкреслюючи тим самим егоїзм Доріана і передвіщаючи точне сприйняття Джеймсом аморального по суті характеру Доріана Грея; таким чином, він правильно зробив висновок про непорядні наміри Доріана по відношенню до Сібіл. Підсюжет про неприязнь Джеймса Вейна до Доріана надає роману вікторіанського відтінку класової боротьби. Такими текстуальними змінами Оскар Уайльд мав на меті зменшити моралізаторську полеміку навколо роману "Образ Доріана Грея". [16]

У квітні 1891 року видавнича фірма Ward, Lock and Company, яка розповсюджувала коротшу, більш підбурливу журнальну версію роману в Англії попереднього року, опублікувала перероблену версію "Портрета Доріана Грея". Через десятиліття після смерті Уайльда авторизоване видання роману опублікував Чарльз Керрінгтон, який спеціалізувався на літературній еротичі. [20]

Оригінальний машинопис, поданий до щомісячного журналу "Lippincott's Monthly Magazine", що зберігається в Каліфорнійському університеті в Лос-Анджелесі, був в основному забутий за межами професійних дослідників Уайльда до публікації 2011 року "Образ Доріана Грея: анотоване, нецензуроване видання" видавництвом "Белкнап Прес". Це видання включає приблизно 500 слів тексту, видалених Дж. М. Стоддартом, початковим редактором оповідання, перед його публікацією у видавництві Lippincott's у 1890 році. Наприклад, в одній сцені Безіл Холлуорд зізнається, що поклонявся Доріану Грею з "романтикою почуттів", і що він ніколи не кохав жінку.

Висновки до розділу I

Отже, художня проблематика може бути різною, як і все розмаїття питань, що хвилюють письменника і суспільство. Вона реалізується по-різному - може бути виражена напряму або опосередковано. Однак проблематика посправжньому художнього твору не є тяжінням до всього тексту, а становить одну з граней його художнього змісту поряд із тематикою та ідеєю. Проблематика є важливою складовою частиною художнього твору, адже саме завдяки їй твір набуває свого сенсу та носить деякий повчальний, виховний або філософський характер, це саме те, що автор має на меті донести до читача.

Історія написання роману «Портрет Доріана Грея» є цікавою та неоднозначною. Прототипами для героїв роману стали знайомий художник автора та красивий натурщик, яких Уайльд одного разу застав в майстерні при написанні картини. Починався роман з коротких нарисів для газети, які були піддані цензурі. Були видалені сцени, які включали натяки на гомосексуалізм, безладні статеві зв'язки та коханки Доріана Грея. Після публікації в газеті Оскар Уайльд вирішив перетворити ці нариси в повноцінний твір, письменник врахував у кінцевій версії твору цензуру, яка раніше накладалася при публікації в газеті. Видалені сцени оригінального тексту вдалося побачити тільки в 2011 році, коли їх опублікувало видавництво "Белкнап Прес".

РОЗДІЛ II ПРОБЛЕМИ, ВИСВІТЛЕНІ У ТВОРІ «ПОРТРЕТ ДОРІАНА ГРЕЯ»

2.1. Проблема співвідношення мистецтва та моралі

Перше, що ми знаходимо, коли починаємо читати "Портрет Доріана Грея" - це передмову, низку дуже філософських афоризмів, які послужили ірландському автору Оскару Уайльду для того, щоб він міг відповісти тим, хто класифікував його найперше видання як аморальне. [22]

Відомо, що книга була натхненна, коли він відвідав студію свого друга-художника, того самого, який з'являється в цій книзі, художника-романтика, любителя прекрасного, який ідеалізує і любить красиві речі. [6] Цей надмірний ідеалізм, виражений у захопленні, яке автор відчуває перед фізичною красою своєї моделі, а також в інтимній дружбі з сином маркіза, стане причиною того, що його судитимуть за гомосексуалізм.

У цій передмові Уайльд збирається відстоювати те, що його роман є справжнім витвором мистецтва, двома реченнями: одне з них на початку: "Не існує такого поняття, як моральна чи аморальна книга. Книги бувають добре написані або погано написані. Ось і все" [4, с. 5], і ще одне в 19 розділі: "Книги, які світ називає аморальними, - це книги, які показують світові його власний сором" [4, с. 254]. Він хоче захиститися від критики, що лунає на його адресу, і для цього розвиває роздуми про мистецтво і митця. Він стверджує, що мистецтво покликане бути вічним: "Будь-яке мистецтво абсолютно марне", тому що красиві речі означають лише красу" "Мистецтво насправді віддзеркалює глядача, а не життя" [4, с. 7].

Сама ідея того, що краса і мораль не мають нічого спільного, є підґрунтям характеру Доріана Грея.

Хто ж уперше проголошує цю ідею, спокушаючи розум Доріана Грея. Лорд Генрі Воттон - своєрідний демон-спокусник, мова якого сповнена блискучих парадоксів. Мова цього естета підступна, він не дурний, і уявною простотою і вишуканістю "простих" істин сковує людину, унеможлиблює насолоду.

Отож, твердить лорд Воттон, якщо на шляху до насолоди виникає перепона, то її просто слід відкинути.

Друг Доріана й автор його портрета художник Голлуорд намагається нейтралізувати згубний вплив світського ловеласа, каже, що лорд Генрі лише вдає, що він цинік, оскільки соромиться своєї цілісності. За його словами, лорд Генрі ніколи не говорить нічого морального, і не робить нічого аморального. Однак страшне насіння вже впало на ґрунт егоїзму Доріана Грея.

Краса і насолода стають девізом життя героя. А втіленням совісті молодій людини став портрет, написаний другом. За допомогою портрета Доріан стає глядачем і суддею свого життя.

Саме його совість ніби живе окремо від людини. Захопившись удаваною Кіно, парадоксами, незвичністю думки, яка, однак, добре узгоджувала з його прагненням до насолоди для себе, Доріан Грей навчився переступати через мораль, через долі й життя близьких людей, бо не мав більше душевного стрижня, адже це і є совість.

Краса зовнішня, молодість стають для героя нормою, а на портреті позначаються огидні вчинки людини зі спотвореною мораллю. Що несе цей портрет? Красу? Ні, він приховує страшну істину: Доріан усе життя прагнув до краси і до насолод, але став чудовиськом не тільки на портреті. [3]

Це жахлива розплата за нехтування мораллю. Саме тому й не може герой дивитися на себе на теперішнього. Намагаючись убити мораль і совість, він убив себе.

І це символічний кінець. Це відповідь на запитання, чи можлива краса без моралі. "Ні", - відповідає сам автор, заперечуючи не тільки герою, а й декаданським принципам.

2.2. Проблема краси та її впливу на людей

Перед нами роман, в якому автор збирається стверджувати, що ми втратили абстрактне відчуття краси, оскільки конформізувалися, як це робило вище вікторіанське суспільство, вважаючи, що зовнішній вигляд дає нам уявлення про поведінку людей. [12]

Вся ця аргументація набуває сенсу, якщо взяти до уваги, що на "Портрет Доріана Грея" вплинув декаданс, художній рух, який виник у Франції, країні, де Уайльд довгий час жив. Він прагнув показати високий лондонський стиль життя, який був притаманний Лондону. Він хотів продемонструвати невідповідність вищого лондонського суспільства 19-го століття суспільному життю в ті роки, коли правила королева Вікторія. [17]

В ту епоху вважалося, що мистецтво повинно виховувати і моралізувати, як це робив Діккенс. Уайльд звільнив мистецтво таким чином і скаже, що ми не можемо залишити мистецтву роботу над мораллю: "Жоден художник не має етичних симпатій". [10]

Автор належав до постромантичної естетичної течії, тому він виявив своє презирство до буржуазного суспільства, яке уособлює лорд Генрі у книзі, що презентується. Тут мистецтво не має іншої досконалості, окрім як бути прекрасним, мистецтво не повинно впливати, а лише дарувати насолоду, підкоряючись імпульсам. Для доброго естета не може бути різниці між моральними чи не моральними вчинками.

Доріан, юний красень, чистий і невинний, "чарівний принц" являє собою біле полотно, готове до розпису, як "Чиста дошка" англійського філософа Джона Локка, батька емпіризму і сучасного лібералізму, для якого не існує вроджених речей. Доріан Грей збирається дозволити собі керуватися впливом двох совістей: Безіл та Генрі. Безіл уособлює совість суспільства, що занепадає, він був би ангелом, який намагається повернути Доріана до реальності та уникає перешкод для свого захищеного юнака, навпаки, Генрі - аристократ, імпульс його совісті, цинік, вишуканий оратор, той, хто знаходить задоволення у впливі та маніпулюванні, той, хто це демонструє:

«realize your youth while you have it» [4, с.52], гедоніст, який маніфестує, що "Новий гедонізм - це те, що потрібно нашому суспільству", головним рушієм якого є пошук насолоди, як у епікурейців, хоча для них насолодами потрібно було керувати розумно, щоб вони не прийшли до нас у розгубленість, як це сталося з головним героєм, щоб вони не змусили нас прийти до атараксису, відсутності збентеження. Генрі буде представляти аристократію епохи, яка збирається дискредитувати жінок: "Жодна жінка не є геніальною. Жінки - це декоративна стаття. Їм ніколи нічого сказати [...] Жінки представляють тріумф матерії над розумом". [4, с. 243].

Коли ми залишимо осторонь мораль, з нами може статися так, як з Доріаном, що його пошуки щастя можуть бути переплутані з насолодою. Це буде портрет, як він каже в VII розділі, той, що займає місце його душі, інтелекту, совісті. Автор продовжує руйнувати хитросплетіння поняття краси, і тепер він робить те саме, пов'язуючи його із зовнішністю, оскільки красою Доріана беззаперечно захоплюється як художник Безіл, так і критик лорд Генрі. Обидва вважають Доріана юним Нарцисом, якому не потрібен інтелект. Доріан, як добрий нарцис, відчуває велике захоплення власним "я" настільки, що не претендує ні на що інше, окрім як зберегти себе таким, яким він є на картині: вічним. [23] Тут з'являється ідея вічної молодості, ідея бажання бути безсмертним, яка прийшла з Середньовіччя.

Краса Доріана - це своєрідний орнамент, який слугував для прикрашання, щось прекрасне, без розуму, воно має природну привабливість, яка була отримана як його молодістю, так і його невіглаством, його невинністю. Всі ці риси будуть відображені в портреті. Ось тут і починаються справжні роздуми про те, чи є те, що зображено на картині, якостями об'єкта, чи якостями художника, чи може краса Доріана бути відображенням душі його автора. Безіл збирається це продемонструвати: "Кожен портрет, написаний з почуттям, є портретом художника, а не натурщика. Натурник - це лише випадковість" [7].

Він хоче приховати свою творчість, бо намагається захистити його від жорстокого світу, але насправді йому це не вдалося: "Найпростіша річ прекрасна, якщо її тільки сховати" [4. с. 24] . На картині відображаються криваві вчинки головного героя, який виступає як платонівська роздвоєність. Доріан уособлює платонівський світ почуттів, а картина - душу і наслідки його вчинків, світ інтелекту. Людина, в яку перетворюється Доріан, представляє ту роботу, про яку говорить Уайльд, що не має іншої функції, окрім функції задоволення почуттів. Хоча Доріан на початку був наївним і не усвідомлював своєї краси, він закінчить переконаним у силі, якої він може досягти, будучи красивим. Одержимий страхом старіння, він буде заздрити картині, яка ніколи не зів'яне, і тому він хоче здійснити обмін. Він формулює бажання, в якому просить, щоб портрет постарів і поніс на собі тягар його гріхів: "Як це сумно! Я постарію, і страшний, і жахливий, і страшний. Але ця картина залишиться завжди молодою. Вона ніколи не буде старшою за цей червневий день... Якби ж то було інакше! Якби це я був вічно молодим, а картина старіла!". [4, с. 63].

Він укладає союз, диявольський пакт. Його краса залишається в його тілі з роками. Але він заплатить високу ціну за те, що перетвориться на людину без моралі, без серця, любителя гедонізму і егоцентризму, як лорд Генрі. Тут простежується вплив міфу про Фауста, німецької класичної легенди, записаної також на початку 19 століття Гете, хоча в даному випадку йдеться про незадоволеного вченого, який укладає угоду з дияволом, обмінюючи свою душу на безмежні знання. Фауст укладає пряму угоду, в той час як Греї ніколи не укладає прямого договору з дияволом. Це як бажання. Персонаж, якого можна порівняти з дияволом, - лорд Генрі, який розбещує душу Грея, маніпулюючи його невинністю та невпевненістю. Генрі уособлює собою втілення зла, в якому дрейфує Доріан. Він розповідає Доріану, що гріха не існує, що це правило, нав'язане суспільством, щоб воно могло контролювати, що можна робити, а що ні.

Красою було б те, що не змінюється. Безіл дає моделі всю насолоду і скаже, що він просто обмежується відтворенням. Він не більше ніж вісник, який, як у грецькій трагедії, поплатиться життям, будучи вбитим своєю працею, тим, що він сповіщає.

Однак краса не буде знайдена в трансцендентній реальності, вищій, як ідея Блага або Краси у Платона. Платон скаже в "Бенкеті", що краса - це телос, об'єкт любові. Над тілесною красою стоїть краса душі. І вища за них - сама краса, яка є вічною. [14]

Вона з'являється в ідеальному Доріані, заради якого дівчина Сибіла вирішує покінчити життя самогубством. Вона зробила це тому, що не знайшла сенсу в житті. Вона вбила себе романтичним способом, подібно до Офелії Гамлета в IV акті, між коханням і божевіллям: "Оплакуйте Офелію, якщо хочете". Її смерть була не театральною, а поетичною. Це змінить сенс життя Доріана, коли, як з'ясовується у VIII розділі, повернувшись додому і побачивши свій автопортрет, він вирішить прожити життя, не піклуючись ні про що і ні про кого.

2.3. Проблема розпаду та спотворення душі

Автор ставить Доріана Грея у фантастичну ситуацію: йому дана вічна молодість і краса, але він старіє і потворніє, його грим жахливий. Багатий і вродливий юнак поринув у світ насолод за прикладом свого вчителя лорда Генрі Воттона, який подарував йому ідею вічної молодості, коли милувався подобою Доріана в майстерні живописця Безіла Холлоуарда. Художник, вражений чистотою молодого Сірого, вклав у портрет свої мрії, свої почуття, своє бачення краси, своє "я". Прекрасний витвір мистецтва отримав частинку душі творця, яка здатна впливати і підкорювати інших. Доріана Грея, однак, приваблювали не почуття Безіл, а ідеї лорда Генрі про те, що не треба вірити в мистецтво, не треба вчитися у нього красі, а треба шукати її в житті.

Між художником і лордом йде боротьба за душу і красу юнака, в якій з перших сторінок роману перемагає лорд Генрі, напевно, тому, що його слова впали на благодатний ґрунт.

Не довго думаючи, Доріан Грей слідує за своїм новим наставником і проміняє власну душу на гонитву за вічними насолодами. Автор за допомогою образних прийомів матеріалізує слова юнака: "Якби я міг вічно залишатися молодим, а портрет старішав би. З цією метою... З цією метою... Я б все віддав за це". І портрет, який створив Безіл, взяв на себе і тягар часу, і моральну відповідальність прагнення до сенсації. [19]

Задоволення завжди вимагає жертв. Першою його даниною стало кохання до молоді актриси Сибіл Вейн. Але кохання незабаром минуло, коли Сибіла закохалася у вродливого юнака і більше не могла зображати кохання на сцені. Доріан Грей, якому не сподобалася вистава, грубо відштовхнув дівчину не тільки від себе, а й від життя, отруївшись. [5] Це був перший злочин, розкритий на портреті. Доріан спочатку жахнувся, але егоїзм переміг: він сховав портрет і почав нове життя.

Це нове життя було подвійним. У суспільстві Грей був великим шибайголовою, кумиром молоді. Він прагнув нових і незвичайних вражень, вічної молодості, обставляв свій будинок з розкішшю, колекціонував

гобелени і рідкісні парфуми, дорогоцінне каміння і екзотичні музичні інструменти. Простір роману замкнений у кімнатах, коробках, пляшках. Тут немає описів природи, є нерухома краса Доріана Грея.

Доріан швидко втомлюється від красивих речей і самотнього життя. Він перебрався з світських салонів до похмурих підворіть, де панував опіумний дим, темні плітки. Першим, кому Доріан відкрив таємницю портрета, був Безіл. Він показав портрет як насмішку у відповідь на спроби художника напоумити юнака. Безіл жахається справжнього обличчя Доріана: на колись прекрасному портреті тепер зображений розпусний старий, спотворений пороком і злочинами. Сам Грей, однак, залишається байдужим до видовища і починає дорікати Безілу в його пороках і поведінці; в пориві люті Доріан вбиває художника кинджалом і позбавляється від трупа, розчинивши його в азотній кислоті.

Занадто пізно Доріана мучать докори сумління і він починає заздрити всім людям, у яких чиста совість, врешті-решт він розуміє, що портрет - це його власна совість і вирішує позбутися його, позбавивши себе душевних мук. Доріан кидається на жахливий портрет тим самим кинджалом, яким він позбавив життя Безіла. Прокинувшись від крику, слуги знаходять поруч з портретом вродливого юнака труп потворного старого і по обручках на пальцях впізнають у ньому труп Доріана Грея.

Висновки до розділу II

В даному розділі висвітлені проблеми, на які О. Уайльд звертає увагу у своєму романі «Портрет Доріана Грея». У цьому романі найповніше втілюється естетичний ідеал Уайльда: абсолютизація творчості та творчої особистості, протиставлення внутрішнього світу людини бездушній, грубій реальності, проголошення насолоди сенсом існування. Мною були виділені основні, на мій погляд, проблеми твору, а саме: співвідношення мистецтва та моралі, краса та її вплив на людей та проблема розпаду та спотворення душі головного героя.

Найцікавішою для письменника була тема мистецтва. Про нього він розмірковував у діалогах головних героїв, йому ж присвятив фінал роману, де людина загинула, а її портрет залишився вічною пам'яттю про неї. Незрима влада картини - показник того, що найвагомніше зі створеного людьми - мистецтво, воно затьмарює і переживає свого творця, увічнюючи його ім'я і майстерність. Воно ж робить його по-справжньому привабливим. Доріана захоплювали творчий геній Безіла, незвичайне обдарування Сибіли, ораторська сила Генрі. Його незіпсована душа тягнулася до світла творчого начала, і відвернулася від нього, прийнявши розбещеність і ницість за життєві орієнтири.

Крім того, темою твору можна назвати драматичне зіткнення ідей гедонізму (етичне вчення, де насолода є як вищим благом і метою життя) та естетизму (рух у європейській літературі та в мистецтві, в основу якого лягло переважання естетичних цінностей - поклоніння мистецтву, витонченому). Безіл Голлуорд був закоханий у прекрасне, мистецтво і краса для нього були нероздільні. Мистецтво - це і є краса. Він прагнув обезсмертити її риси за допомогою пензля і виняткового таланту. Але поклоніння прекрасному занапастило художника, його любов і відданість красі були розтоптані божевіллям розбещеної душі.

Портрет Доріана Грея - це відображення його душі та совісті. Воно ніяк не керує життям свого власника, не карає його, а лише безмовно відображає всю

ницість і аморальність молодії людини. Доброчесність зганьблена, справжні почуття поступилися місцем лицемірству. Красень піддався спокусі, і тільки його зображення покаже розплату за цю спокусу.

ВИСНОВКИ

"Портрет Доріана Грея" - видатний твір Оскара Уайльда, який залишив незгладимий слід у літературі. Вона смілива, нова і свіжа, тому завоювала серця багатьох людей і спонукала до глибоких роздумів про цінність власного життя. З перших рядків передмови прочитується конфлікт між внутрішнім світом людини і мистецтвом. Автор мав сміливість заявити: "Мистецтво - це дзеркало, яке відображає того, хто в нього дивиться, а не життя взагалі". [21]

Художник Безіл стверджує, що мистецтво - це дзеркало душі, яке може відображати не лише почуття, а й моральні якості людини. Проблема "краси" і "потворності" лягла в основу роботи і стала її лейтмотивом. Адже немає такої потворності душі, яка б не відображалася на обличчі і тілі.

Вся людська підлість і вчинки не проходять через нервову систему безслідно, а лягають на обличчя маскою, яку з кожним днем все важче і важче надягати. Оскар Уайльд, віртуоз слова, поставив перед собою завдання створити образ людини зовні досконалої, але внутрішньо гнилої і розбещеної - образ Доріана Грея. Портрет відобразив всю потворність душі центрального персонажа, в той час як сам Доріан зберіг ангельську зовнішність і був прикладом для суспільства.

Цей фактор свідчить про неймовірну глухоту і сліпоту суспільства і вищих класів до лестощів, підлості і негідництва. Тільки цинік і скептик лорд Генрі, який як проникливий хірург побачив "пухлину на мозку". Доріан, як рентгенівський знімок. Він розкрив свої думки: навіщо морочитися з докорами сумління, коли їм, як завжди, немає місця в засудженій і морально ненасиченій душі?

Генрі завжди намагався бачити ширшу картину і вмів ризикувати: він відповідав за слова, які говорив, але не відповідав за те, як його думки впливали на життя інших людей, в тому числі і Доріана. Тож Сірій отримав наказ "пас" і почав стрімке падіння у прірву.

Створюючи портрет, художник ніби вкладає у життєвий твір частинку себе, а тому робота промовляє до духовних цінностей людини. Втім, долю плодів мистецтва, як зазначає автор у передмові, вирішує не сам митець, а безпосередньо власник твору. Доріан мав багато бруду в душі, і портрет став лакмусовим папірцем його вибору. Тому картина, яка не давала Грею душевного спокою, несла цей гострий тягар до самої смерті діяча, і лише після його фізичної смерті набула свого первісного вигляду.

Генрі виступив своєрідним творцем душі Доріана, інструментом якого стала фальшива філософія, що зачарувала молодий нерозсудливий розум Грея підривними ідеями та нововведеннями і розпорошила його невипробуване серце спокусами зла зсередини. Генрі виправдовував дії Грея реабілітацією своєї совісті. Герой таким чином підносився в хмари і вважав себе непогрішимим і здатним виправдати будь-який вчинок. Генрі був захисником душі Грея, який не зміг зупинити власне моральне падіння. Навіть за вбивство Сибіл Вейн лорд Генрі мав виправдувальну промову: він спростив до божевілья психічний стан жінки і трагедію її почуттів, заявивши, що її смерть була останньою роллю нікчемної актриси.

Сірий таким чином перетворюється на злочинця і егоїста, руйнуючи власну душу. Автор неодноразово підкреслює, що тільки совість може керувати життям людини. Він репресує скоєні діяння. Більше того, людина живе доти, доки живе її совість. Доріан сам її знищив і вона стала атавізмом. Його душевна смерть настала задовго до фізичної.

Мета "Портрета Доріана Грея" - показати нам перевагу внутрішнього змісту особистості людини над зовнішнім. Якою б не була краса обличчя, прекрасні пориви душі не можуть її замінити. Потворність думки і серця все одно вбиває тіло; краса форми нежива і штучна. Навіть вічна молодість не принесе щастя потворності.

Автор також доводить читачеві, що мистецтво вічне. Творець поплатився за свою любов і відданість ідеалам, але його твір живий і прекрасний. На портреті зображений чарівний юнак у розквіті сил, який зачаровує своєю

молодістю та красою. А людина, яка присвятила себе культу насолоди і любила тільки себе і свої бажання, - мертва. Його образ живий у живописі, живий у мистецтві, і єдиний спосіб зберегти цю мить для вічності - представити її у всій красі.

SUMMARY

This study is devoted to the analysis of Oscar Wilde's novel "The Portrait of Dorian Gray". The purpose of the work is to highlight the main problems that the author emphasizes in his work. The relevance of this work is that Wilde in his novel gives answers to eternal life questions. The writer revealed in his work the issues that are relevant today. The author considered this problem quite deeply and had his own personal reasoning on the issues raised by him in the work. The figure of Oscar Wilde and his legacy are still the subject of analysis and research. With the help of the tasks set and the methods used (description, comparison, analysis, analogy), I identified the main problems of the novel "The Portrait of Dorian Gray", namely the problem of the correlation between art and morality, beauty and its influence on people and the problem of the decay and distortion of the main character's soul. Such contradictory things often create dissonance in the head of a person trying to understand this topic, since philosophy has always been an ambiguous and complex topic in human life and, accordingly, in literature. The author of the novel shows how much the destructive philosophical ideas, expressed in attractive and fascinating forms, which captivate the mind with unusual novelty and mystery, but at the same time erode the inexperienced and untempered evil heart from the inside, can influence the human soul. Step by step, Dorian Gray turns from a man with a good and pure heart into an egoist and a criminal. Having studied the work, we can understand that such an outcome of events was inevitable in the way of life and thoughts of Dorian, which gradually corrupted his mind and turned him into what he later became. This happens gradually: at first he is influenced by an immoral person, then, realizing his depravity, he refuses to be corrected. This moment became the main turning point in the work, after which the reader understands exactly what events influenced the change in the personality of the protagonist. Later, he neglects his reputation and the reproaches of Basil, who noticed that Dorian has a negative impact on others. As events unfold, the author touches on many important topics, such as interpersonal relationships, which are somehow interconnected and closely intertwined with the main issues of the work.

Thus, Dorian Gray, the main character of Oscar Wilde's novel, is approaching the destruction of his own soul. Oscar Wilde also emphasizes the idea that not only beauty, but even the character of a person, his spiritual qualities are quite unstable. Only conscience is able to control his life, his actions and not to correct them, but to reproach for them. A person lives as long as his conscience lives, which only he can destroy.

The themes of conscience and its role in shaping a person's personality, its influence on his daily life, his moral qualities and the people around him are one of the main issues in the work. The author narrates through the events in the work his personal opinion and attitude to the topics that he touches on in "The Portrait of Dorian Gray", but leaves the reader space for independent analysis and his own conclusions.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Анікст А. А. //Літературна енциклопедія. – М.: Сов. енциклопедія, 1972. – Т.7. – С.715-718.
2. Андронік А. «Портрет Доріана Грея»:прочитання зблизька //Зарубіжна література. – 2002. – №7. – С.16.
3. Бабенко Г. Злочин проти краси: Роман О.Вайльда «Портрет ДоріанаГрея» // Всесвітня література та культура. – 2002. – №7. – С.14-17.
4. Вайльд О. Портрет Доріана Грея: пер.з англ.– К.: Дніпро, 1968. – 230 с.
- 5.Вайльд О. Полное собрание сочинений. – М.: Эксмо, 2000. – Т.4. – 374 с.
- 6.Валова О.М.Оскар Уайльд в русской критике//Английскаялитература в контексте мирового процесса. – Киров, 1996. – 164 с.
- 7.Гавриленко Г.І. «Принц Парадокс»? «Апостол естетизму»? «Корольжиття»? Зраджений, в'язень, вигнанець, злидар? // Всесвітнялітература та культура в навчальних закладах України. – 2000. – №3. – С.54.
8. Герци А. Оскар Вайльд. «Портрет Доріана Грея»//Література. – 2003. – №39.
9. Гладишев В.В. Літературний контекст – засіб виявлення естетизму О. Вайльда //Всесвітня література та культура. – 2009. – №3. – С. 2-4.
10. Єременко О.В. Власна доля митця як ключ до осягнення його твору // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2000. – №3. – С.51.
11. Захарченко Н. Раб краси чи співець краси? // Зарубіжна література. – 2003. – №7. – С.15.
- 12.Кабкова О. Карнавал у житті й творчості О.Вайльда // Зарубіжналітература. – 2004. – №9. – С.10.
13. Коновалова М. В. Життя та творчість О. Вайльда. Роман «ПортретДоріана Грея» // Зарубіжна література в школі. – 2010. – №22. – С.18-24.
14. Кривіна Т. Що знав про красу Оскар Вайльд //Зарубіжна література. – 2006. – №7. – С.15.

15. Кузьменчук І. Парадокси Оскара Вайльда // Зарубіжна література. – 2004. – №9. – С.10.
16. Масімова Л. В. Життя наслідує мистецтво // Зарубіжна література. – 2000. – №37. – С.12– 15.
17. Міщук В. В. Своєрідність естетизму О. Вайльда і його роман«Портрет Доріана Грея» // Відродження. – 1994. – №8. – С.21– 27.
18. Михальська Н.П. Історія зарубіжної літератури кін. ХІХ -поч. ХХст. – М.: Вища школа, 1970. – 622с.
- 19.Новик С. Вайльд та його роман «Портрет Доріана Грея» // Зарубіжналітература в навчальних закладах. – 2003. – №6. – С.34.
20. Пірсон Х. Життя Оскара Вайльда. – Грінвуд: Press Reprint, 1978. – 399 с.
21. Ржевська З. Естет чи мораліст? // Зарубіжна література. – 2007. – №11. – С. 7-10.
22. Соколянський М. Г. Оскар Вайльд: Нарис творчості. – Київ: Одеса, [1990](#). – 278 с.
23. Шахова К. Оскар Вайльд // Зарубіжна література. – 2004. – №6-7. – С. 29.